

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: **V. S.**
zastoupený advokátkou Mgr. Kristinou Formánkovou,
sídlem Malá 43/6, Plzeň,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,**
sídlem Křížová 1292/25, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované č. j. X. ze dne 19. 3. 2024,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. j. X. ze dne 19. 3. 2024 a jemu předcházející rozhodnutí č. j. X. ze dne 31. 10. 2023 se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady řízení ve výši 10 430 Kč k rukám jeho advokátky Mgr. Kristiny Formánkové do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Řízení před správním orgánem

1. Žalobce byl v roce 2016 shledán invalidním v prvním stupni. Rozhodnutím č. j. X. ze dne 31. 10. 2023 mu žalovaná zcela odňala invalidní důchod, neboť na základě posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň-sever dospěla k závěru, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobce činí 20 %. Podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, invaliditu podmiňuje pokles pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
2. Žalobce proti tomuto závěru brojil námitkami. Uvedl, že od té doby, co mu byl přiznán invalidní důchod prvního stupně, se jeho zdravotní stav nezlepšil. Aktuálně trpí i depresivní poruchou středně těžké až těžké intenzity. V roce 2023 byl hospitalizován s oboustrannou plicní embolií, což také vedlo ke zhoršení jeho psychického stavu. Posudkový lékař ve svém posudku nezohlednil obě diagnózy žalobce. Jeho stav ho limituje v hledání vhodného zaměstnání. Žalovaná námitky zamítla. V řízení o nich nechala vypracovat posudek lékařem Institutu posuzování zdravotního stavu, z něhož vyplynulo, že hlavní příčina nepříznivého zdravotního stavu žalobce spadá pod kapitolu V (Duševní poruchy a poruchy chování), položku 4b (Afektivní poruchy – poruchy nálad; Deprese, mánie, hypomanie, cyklotymie, dystymie; lehké postižení, depresivní epizody, mírné fáze kratšího trvání, hypomanie, lehce snížená úroveň sociálního fungování, některé denní aktivity vykonávány s obtížemi) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Pro míru poklesu pracovní schopnosti u tohoto postižení vyhláška o posuzování invalidity stanovuje rozmezí 15–20 %. Posudkový lékař zvolil horní hranici, tj. 20 %, a to s přihlédnutím k závažnosti zdravotního postižení žalobce, jeho komplikacím, charakteru profese a dalším onemocněním.

II. Řízení před soudem

3. Proti rozhodnutí žalované o námitkách žalobce brojil žalobou. Namítl, že jeho zdravotní stav se od roku 2016 nezlepšil, naopak se zhoršil. Byly mu diagnostikovány další onemocnění, což posudkový lékař nezohlednil, ač to vyplývá z lékařských zpráv. Jeho špatný zdravotní stav ho limituje v hledání vhodného zaměstnání.
4. Žalovaná s žalobou nesouhlasila, vycházela z posudku posudkového lékaře, ze kterého vyplývá, že žalobce již není invalidní. S ohledem na námitky žalobce navrhla vypracování posudku Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí.

III. Posouzení věci

5. Napadený výrok rozhodnutí žalované krajský soud přezkoumal podle § 75 odst. 2 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Obecná východiska

6. Předmětem řízení bylo posouzení nároku žalobce na invalidní důchod, tedy na dávku podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Podle § 39 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění, platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 % (odst. 1). O invaliditu prvního stupně se jedná, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 % [odst. 2 písm. a)]. O invaliditu druhého stupně se jedná, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 % [odst. 2 písm. b)]. O invaliditu třetího stupně se jedná, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 70 % [odst. 2 písm. c)].

7. V přezkumném řízení soudním jsou k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě ze zákona povolány Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (§ 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 58/2003-75 ze dne 4. 12. 2003, č. 133/2004 Sb. NSS).
8. Soud hodnotí posudek jako každý jiný důkaz v rámci volného hodnocení důkazů (§ 77 odst. 2 s. ř. s.). Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity ověřuje pouze to, zda je posudek posudkové komise úplný a přesvědčivý (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 13/2003-54 ze dne 25. 9. 2003, č. 511/2005 Sb. NSS), případně – namítá-li to žalobce – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 11/2013-20 ze dne 15. 5. 2013). Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 61/2010-63 ze dne 11. 11. 2010, č. 2240/2011 Sb. NSS).
9. Z těchto důvodů si soud vyžádal, aby posudková komise, konkrétně odbor posudkové služby v Plzni, vypracovala posudek o zdravotním stavu žalobce. Zároveň tento postup navrhla i žalovaná.

Závěry posudkové komise

10. Posudková komise dospěla k závěru, že pracovní schopnosti žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí poklesly o 55 %, a proto se v jeho případě jednalo o invaliditu druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Posudková komise u žalobce shledala dominantním postižením, jak ho vymezuje kapitola V, položka 4c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, tedy ve shodě s posudkovým lékařem dospěla k závěru, že se jedná o afektivní poruchu – poruchu nálady se středně těžkým postižením (Depresivní či manické epizody středně těžké, dostatečně dlouhé remise, značně snížená úroveň sociálního fungování, výkon některých denních aktivit omezen). Pro tuto diagnózu vyhláška o posuzování invalidity stanovuje rozmezí 30–45 %. Míru poklesu pracovní schopnosti posudková komise zvolila na horní hranici, tj. 45 %, a to s ohledem na dosavadní průběh onemocnění žalobce. Tuto hodnotu zvýšila o 10 % podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity. Celkově tedy míra poklesu pracovní schopnosti žalobce činí 55 %, což odpovídá invaliditě druhého stupně. Za datum vzniku příslušného stupně invalidity posudková komise určila den psychiatrického vyšetření, tedy 27. 9. 2023. Platnost stanovila do 30. 9. 2027, neboť je předpoklad, že se zdravotní stav žalobce bude stabilizovat, případně zlepšovat.
11. Posudek splňuje formální náležitosti vyžadované § 7 vyhlášky o posuzování invalidity, včetně závěru o tom, že žalobce není schopen práce spojené se zvýšeným rizikem stresů, ve směnném provozu, ve velkém kolektivu a vynuceném tempu. Je schopen lehké práce. Obsahově se posudek úplně vypořádal s námitkami žalobce. Vůči složení posudkové komise účastníci nic nenamítli.

K námitkám vůči posudku

12. Žalovaná s posudkem nesouhlasila. Namítla, že posudková komise řádně neodůvodnila, proč navýšila míru poklesu pracovní schopnosti žalobce kvůli výskytu dalších onemocnění. Podle žalované nebyly další onemocnění takové tíže, případně neměly zásadní dopad na

zdravotní stav žalobce, aby bylo nutné kvůli nim navýšit míru poklesu jeho pracovní schopnosti. V posudku ani nebyla zhodnocena pracovní historie žalobce. Od roku 2016, kdy byl žalobce shledán invalidním v prvním stupni, byl schopen výkonu práce.

13. Žalobce vůči posudku nic nenamítl. K námitkám žalované uvedl, že jeho profesní historie je v posudku zhodnocena adekvátně. Co se týče posouzení míry poklesu jeho pracovní schopnosti, jednalo se o otázku odbornou a soudu ani žalované nenáleželo, aby si o ní učinil úsudek sám. Posudek považoval za úplný a přesvědčivý.
14. S ohledem na námitky žalované si soud vyžádal od posudkové komise doplnění posudku, neboť postrádal posudkovou i medicínskou odbornost, aby námitky mohl posoudit sám. Dne 27. 1. 2025 byl soudu doručen doplňující posudek. Posudková komise setrvala na svém původním hodnocení. Uvedla, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobce byla navýšena hlavně s ohledem na dissociativní poruchu žalobce a přihlédnuto bylo k prodělané plicní embolii a Leidenské mutaci. Obezita byla jen zmíněna, že stav komplikuje, nejednalo se o příčinu invalidity.

K námitkám vůči doplňujícímu posudku

15. Žalovaná uvedla, že doplňující posudek nepřinesl žádné nové rozhodné a přesvědčující skutečnosti. Posudek tedy i nadále považovala za nepřesvědčivý a neúplný. Posudková komise setrvala na svém původním hodnocení, avšak učinila tak bez bližšího zdůvodnění. Žalovaná navrhla provedení srovnávacího posudku jinou posudkovou komisí.
16. Soud nedospěl k závěru, že je potřeba provedení srovnávacího posudku. Námitky žalované neshledal jako důvodné.
17. Na str. 6 posudku posudková komise konstatovala další zdravotní postižení žalobce (Leidenská mutace, stav po prodělané oboustranné plicní embolii a hluboké žilní trombóze bérce). Dále uvedla, že stav komplikuje obezita. Kvůli dalším postižením zvýšila míru poklesu pracovní schopnosti žalobce podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity. Na str. 2 doplňujícího posudku pak posudková komise uvedla, že přistoupila k navýšení míry poklesu pracovní schopnosti žalobce hlavně s ohledem na dissociativní poruchu žalobce, tedy s ohledem na dominantní postižení žalobce, a přihlédnuto bylo k prodělané plicní embolii a Leidenské mutaci.
18. Co se týče zohlednění obezity, posudková komise uvedla, že ta stav komplikuje. Obezita nicméně nepředstavovala důvod, proč došlo k navýšení míry poklesu pracovní schopnosti.
19. Vytýkala-li žalovaná nedostatečné zohlednění profese žalobce, lze k tomu odkázat na § 3 až § 5 vyhlášky o posuzování invalidity. Při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti i při závěrečném hodnocení využití zachované pracovní schopnosti musí posudková komise zhodnotit schopnost žalobce pokračovat *v předchozí výdělečné činnosti*. To samé pak plyne z § 39 odst. 3 věty první zákona o důchodovém pojištění: Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, *s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činností*.
20. Přihlédnutí k předchozí profesi (tj. profesi před změnou stupně invalidity) tedy bylo zcela na místě. Žalovaná pak konkrétně namítl, že od psychiatra nebyl dán podnět k pozastavení ani odebrání řidičského oprávnění žalobce. Tudíž se muselo jednat o lehkou poruchu exekutivních funkcí. Ze stejného důvodu nemohla být ani ztráta vidění žalobce tak závažná.
21. K tomu soud uvádí, že žalobce byl uznán invalidním v prvním stupni v roce 2016, i poté

byl schopen výkonu práce na různých pozicích (řidič, kurýr, prodavač a sanitář), což je shrnuto v posudku na str. 2. Posudková komise žalobce posuzovala jako řidiče. Dospěla k závěru, že žalobce není schopen práce spojené se zvýšeným rizikem stresu, ve směnném provozu, ve velkém kolektivu a vynuceném tempu. Je schopen lehké práce. Jelikož se zdravotní stav žalobce od roku 2016 zhoršil, je shrnutí pracovní historie žalobce dostatečné. Posudková komise nadto nevyločila, že žalobce není schopen v předchozí práci pokračovat, avšak uvedla, čeho žalobce při práci není schopen.

22. Co se tedy týče toho, že nebyl dán podnět k pozastavení ani odebrání řidičského oprávnění, posudková komise v doplňujícím posudku uvedla, že slepota oka nebyla potvrzena očním vyšetřením. Z lékařské zprávy i jejího hodnocení posudkovou komisí vyplývá, že problémy s viděním nejsou fyziologického původu (oční vyšetření nepotvrdilo), ale jsou projevem dissociativní poruchy. U žalobce se projevuje z rána, resp. po probuzení. Za toho skutkového stavu není soudu zřejmé, proč by hodnocení posudkové komise mělo být neúplné či nepřesvědčivé jen proto, že žalobci nebylo odebráno řidičské oprávnění.
23. Podle žalované také nebylo doloženo, že aktuální stav žalobce po prodělané embolii plic a trombóze bérce zdůvodňuje navýšení míry poklesu jeho pracovní schopnosti. Tato námitka není důvodná, protože posudková komise z tohoto důvodu ke zvýšení taxace podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity vůbec nepřistoupila. Již z původního posudku vyplývá (a doplňující posudek to výslovně konstatuje), že u žalobce byly identifikovány tři hlavní příčiny nepříznivého zdravotního stavu (zjednodušeně řečeno tři psychiatrické diagnózy), předpoklad pro uplatnění § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity byl dán právě z tohoto důvodu – konkrétně pro dissociativní poruchu.
24. Celkově lze říci, že posudková komise se seznámila s věcnými námitkami žalované, odpověděla na ně a setrvala na svých odborných závěrech. Žalovaná nad rámec výše uvedeného neoznačila konkrétní vady posudku, *které by měly vliv na výsledné hodnocení poklesu pracovní schopnosti žalobce*, a soud žádné neshledal. Posudek proto vyhodnotil jako úplný a přesvědčivý. Za toho stavu nejsou dány důvody pro vyžádání srovnávacího posudku, který by byl z hlediska zjišťování skutkového stavu nadbytečný.
25. Potřeba doplnění dokazování je dána v případě vadného posudku, tj. posudku neúplného či nepřesvědčivého, popřípadě posudku rozporovaného nějakým dalším odborným podkladem (např. znaleckým posudkem předloženým některou ze stran; srov. přiměřeně rozsudek NSS č. j. 3 Ads 20/2008-141 ze dne 6. 8. 2008). Naopak není třeba dokazování doplňovat tehdy, kdy je posudek bez vad, ale procesní strana jej považuje za příliš (ne)příznivý z hlediska odborného posouzení (srov. rozsudek NSS č. j. 10 Ads 116/2014-46 ze dne 8. 7. 2015).
26. Protože posudek splňuje požadavky setrvalé kladené na tento typ důkazu, řádně prokazuje skutkový stav k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované. Jasně z něj plyne, že pokles pracovní schopnosti žalobce odpovídá 55 %, což podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění odpovídá invaliditě druhého stupně, která byla dána ke dni napadeného rozhodnutí žalované o námitkách, tak i ke dni jemu předcházejícímu rozhodnutí odnímajícímu žalobci invalidní důchod.

IV. Závěr

27. Jelikož žalovaná vycházela z toho, že žalobce není invalidní, byla její rozhodnutí založena na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Soud proto její rozhodnutí zrušil pro vady podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a věc jí vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 3 a 4 s. ř. s.).

28. Žalovaná bude v dalším řízení vycházet ze skutkového stavu zjištěného na základě provedeného dokazování v soudním řízení, tedy že **invalidita druhého stupně žalobci vznikla ke dni 27. 9. 2023 a trvá do 30. 9. 2027** (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).
29. Procesně úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení, které účelně vynaložil vůči procesně neúspěšné žalované (§ 60 odst. 1 věty první s. ř. s.). Náhrada nákladů se skládá z odměny advokátky za dva úkony právní služby po 1 000 Kč (převzetí a příprava zastoupení, replika na vyjádření žalované), dvě paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč, dále jeden úkon právní služby ve výši 4 620 Kč (účast na jednání) a k tomu odpovídající paušální náhrada hotových výdajů za 450 Kč. Soud výjimečně uznal jako samostatný úkon i nahlížení do spisu: k němu v tomto případě došlo až před konáním ústního jednání v návaznosti na doplnění posudku. Nejde tedy o nahlížení, které by bylo možné hodnotit jako součást prvotní přípravy zastoupení. Na druhou stranu nejde o úkon, který by se svou povahou (a náročností) blížil úkonům podle § 11 odst. 1 advokátního tarifu. Soud proto toto nahlížení hodnotí jako nepojmenovaný úkon ve smyslu § 11 odst. 2, 3 advokátního tarifu s poloviční odměnou ve výši 2 310 Kč (a paušální náhradou 450 Kč). Žalovaná je tedy povinná nahradit žalobci částku ve výši 10 430 Kč k rukám jeho zástupkyně Mgr. Formánkové do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Podle sdělení zástupkyně žalobce je možné náhradu nákladů řízení uhradit na bankovní účet č. 296563071/0300.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 14. dubna 2025

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce